

КАФЕДРА АГРОХІМІЇ ТА ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ІМ. О. І. ДУШЕЧКІНА

**БІЛЬШЕ 100 РОКІВ
РОЗВИТКУ ТА СЛУЖІННЯ
АГРАРНІЙ НАУЦІ**

**МАЙБУТНЄ
ІННОВАЦІЇ
НАУКА
ТРАДИЦІЇ**

<https://nubip.edu.ua/department/dacpq>

1921 року на базі сільськогосподарського відділення Київського політехнічного інституту був започаткований напрямок досліджень «рослина-ґрунт-добриво», а в 2023 р. у створеному Київському сільськогосподарському інституті відкрита кафедра агрохімії. В 2001 році перейменована в кафедру агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна (наказ №485 від 10.12.2001 р.).

Кафедра є структурним підрозділом агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України, який забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців для аграрного сектору, поєднуючи багаторічні наукові традиції із сучасними освітніми технологіями та інноваційними дослідженнями.

Колектив кафедри здійснює всі види освітньої, навчально-методичної, наукової, науково-організаційної та виховної діяльності, забезпечуючи підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями «Бакалавр» і «Магістр». Освітній процес ґрунтується на принципах академічної доброчесності, інтеграції освіти, науки й виробництва, а також широкому використанні сучасних цифрових технологій і практикоорієнтованого навчання.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності кафедри є виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень у галузі агрохімії, живлення рослин, управління родючістю ґрунтів, якості продукції рослинництва, точного землеробства, дистанційного моніторингу агрофітоценозів та цифровізації аграрного виробництва. Результати наукових досліджень успішно впроваджуються у виробничу діяльність підприємств агропромислового комплексу, сприяючи підвищенню ефективності, екологічної безпеки та конкурентоспроможності сучасного рослинництва.

Важливою складовою діяльності є підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру. На кафедрі сформовано потужне наукове середовище, у якому молоді дослідники мають можливість працювати над актуальними проблемами агрохімії, брати участь у виконанні наукових проєктів, публікувати результати

досліджень у фахових виданнях і представляти їх на всеукраїнських та міжнародних наукових форумах.

Кафедра приділяє значну увагу практичній підготовці здобувачів освіти. Навчальні, виробничі та науково-дослідні практики організовуються на базі провідних аграрних підприємств, науково-дослідних установ і навчально-дослідних господарств, що дає студентам можливість набути сучасних професійних компетентностей і досвіду роботи з новітніми технологіями агровиробництва.

Невід'ємною складовою діяльності кафедри є виховна, профорієнтаційна та просвітницька робота, спрямована на формування професійної культури, відповідального ставлення до природних ресурсів, академічної доброчесності та лідерських якостей майбутніх фахівців.

У своїй діяльності кафедра активно розвиває міжнародне співробітництво, бере участь у реалізації міжнародних освітніх і наукових проєктів, впроваджує інноваційні підходи до навчання та досліджень, сприяючи інтеграції української аграрної науки й освіти до європейського та світового науково-освітнього простору.

Усі напрями діяльності кафедри здійснюються відповідно до Статуту Національного університету біоресурсів і природокористування України та спрямовані на реалізацію головної місії — підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних забезпечувати сталий розвиток аграрного виробництва, упроваджувати інноваційні технології та відповідально використовувати природні ресурси.

За 103 річний період кафедра підготувала понад 4 500 спеціалістів, 36 докторів і понад 300 кандидатів наук. Науково-педагогічними працівниками кафедри надруковано більше 5000 наукових праць, більше 100 монографій, підручників і навчальних посібників, отримано 65 авторських свідоцтв та патентів.

**Душечкін Олександр
Іванович (1874-1956)**

Перший завідувач, академік
Олександр Іванович Душечкін,
український вчений-агрохімік і фізіолог
рослин, академік АН УРСР, заслужений діяч
науки УРСР, створив відому в
світі *агрохімічну школу*, яка
ствердилася розробкою теорії та практики
живлення сільськогосподарських культур,
вивченням колообігу поживних речовин,
розробкою основ зберігання та
використання органічних добрив,
впровадженням ефективних технологій
використання мінеральних добрив,
сидератів та національних фосфоритів для
поліпшення родючості ґрунтів Полісся

України.

Паралельно з науково-організаційною діяльністю продуктивно працював на ниві галузевої освіти. В 1921 р. обраний доцентом сільськогосподарського відділення Київського політехнічного інституту, на основі якого в 1923 р. створено Київський сільськогосподарський інститут (нині – Національний університет біоресурсів і природокористування України). Створює у вузі першу в країні кафедру агрохімії, яку очолював до останнього року свого життя.

*«Усі досягнення фізіології рослин та агрохімії
мають служити одній меті – забезпеченню
сільського господарства науково обґрунтованими
методами підвищення врожайності»*

О. І. Душечкін

Наукові школи в історії

З 1923 по 1956 рр. кафедру очолював професор **Душечкін Олександр Іванович**. Крім основного курсу з агрохімії, в цей час на кафедрі викладаються курси: біохімічні основи добрив, методи агрохімічних досліджень і система удобрення культур.

У довоєнний період кафедра працювала над вивченням трансформації у ґрунті азоту, фосфору, кальцію, калію, способів підвищення ефективності добрив, обґрунтування системи удобрення окремих сільськогосподарських культур і дослідженнями якості врожаю.

Соратники та послідовники створеної О. І. Душечкіним школи – видатні вчені, які працювали в різних установах і закладах колишнього Радянського Союзу: професори Денісієвський В.С., Гірко П.А., Колоша І.Л., Миронівський І.С.; доценти Гіліс М.Б., Хохол М.Ф., Подолич Т.Я., Барішполь О.Я., Волинська У.М., Сульженко Г.К. та інші.

З 1956 до 1971 р. кафедрою агрохімії завідував доктор с.-г. наук, професор **Власюк Петро Антипович**, який одночасно обіймав посаду директора Інституту фізіології рослин та агрохімії.

П.А. Власюк є основоположником вчення про мікроелементи в Україні. Ним було доведено, що мікроелементи необхідні рослинам як елементи живлення. Під його керівництвом було складено картограми вмісту мікроелементів (марганцю, молібдену, бору, кобальту, цинку, міді) в ґрунтах України, розроблено технології виробництва і застосування суперфосфатів, нітрофосок та інших добрив з мікроелементами. Велике значення мають також роботи П.А. Власюка з фізіологічного обґрунтування позакоренових підживлень рослин мікроелементами.

Власюк П.А. створив потужну наукову школу, серед представників якої: академіки Городній М.М., Гудков І.М., професори Лісовал А.П., Лаврентович Д.Й., Сердюк А.Г.; доценти Марчук І.У., Мазуркевич Л.І., Балабайко В.Ф. та інші.

З 1971 по 1978 р. кафедру очолював доктор с.-г. наук, професор **Горшков Петро Олексійович**, який упродовж 1950-1960 рр. працював директором Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур.

Науково-дослідна робота Горшкова П.О. присвячена живленню рослин та використанню добрив під коноплі та інші провідні сільськогосподарські культури. Ним вивчено *вплив мінеральних добрив* на формування врожаю пшениці, кукурудзи, цукрових буряків, коноплі; на фосфатний режим ґрунту, загальний вміст і форми калію в ґрунті. Дослідження П.О. Горшкова є значним доробком у формуванні теорії живлення рослин та раціонального використання добрив.

Він створив **наукову школу**, сферою інтересів якої були дослідження живлення рослин та реутилізації елементів у рослині, використання сільськогосподарськими культурами поживних речовин з добрив. Послідовниками є професор Якубенко Б.Є., доценти Макаренко В.М., Яригіна Н.Я., Розстальний В.Є., Кравченко С.М., Мойсеєнко Б.М. та інші.

З 1978 по 1989 р. кафедрою агрохімії завідував професор, доктор с.-г. наук **Лісовал Анатолій Петрович**. Його дослідження були направлені на *вивчення трансформації сполук азоту, фосфору і калію в ґрунті, вивчення ферментативної активності ґрунту, застосування інгібіторів нітрифікації, використання агрохімічних показників ґрунту для прогнозування деяких хвороб і шкідників*. Ним апробована і удосконалена методика вивчення *фракційного складу фосфорорганічних сполук ґрунту*.

Серед його послідовників: професор Каленський В.П.; Костенко Н.П., Коваленко О.Г., Правілов М.В., Мудрак О.В., Бойко З.І. та інші.

З 1989 р. по 2006 р. кафедру очолював академік НААН, доктор с.-г. наук, професор **Городній Микола Михайлович**. Він започаткував і розвинув новий науковий напрямок – біоконверсія органічних відходів та створення біодинамічних господарств. Основними напрямками досліджень **наукової школи** були біоконверсія органічних відходів та створення біодинамічних господарств; формулювання наукових основ використання добрив та оптимізації живлення сільськогосподарських культур для отримання продукції високої якості; отримання нових добрив пролонгованої дії; розробка наукових основ використання новітніх методів діагностики живлення культур та ведення точного землеробства.

Серед послідовників цієї школи: професори Бикін А.В., Надточій П.П., Кохан С.С.; доценти Бикіна Н.М., Адаменко С.М., Генгало О.М., Кавецький С.М., Кивериґа П.М., Логінова І.В.; Грищенко О.В., Мовчан М.М., Сметанська І.М. та інші.

З 2006 по 2025 р. кафедру очолював академік НААН, д.с.-г. н., професор **Бикін Анатолій Вікторович**.

Наукова школа розпочалася з біоконверсії органічних відходів для отримання нових видів добрив; пізніше набули розвитку вивчення й наукове формування сучасних напрямків агрохімсервісу рослинництва і прецизійного агровиробництва. Сьогодні представники наукової школи працюють над створенням наукових основ комплексного управління агрофітоценозом: дистанційний і наземний моніторинг, діагностика й оптимізація систем живлення рослин, цифрове картографування агрохімічних показників ґрунту, технологічне управління якістю продукції рослинництва, диференційоване внесення добрив, розроблення систем підтримки прийняття рішень для точного землеробства. Завдяки поєднанню фундаментальних агрохімічних досліджень, інноваційних технологій та практичної спрямованості наукова школа робить вагомий внесок у розвиток сучасного агровиробництва, підготовку

висококваліфікованих фахівців і впровадження принципів сталого використання ґрунтових ресурсів.

Серед послідовників його школи: Чайка В.Д., Пасічник Н.А., Паламарчук С.П., Поліщук І.П., Бордюжа Н.П., Слюсар О.В., Семенко Л.О., Аксиленко М.Д., Тарасенко О.В., Козачок О.Л., Бордюжа І.П. та інші.

З 2025 року кафедру очолює д.с.-г. н., професор
Літвінов Дмитро Вікторович.

Дисертаційне дослідження: «Агробіологічні основи підвищення ефективності короткоротаційних сівозмін Лівобережного Лісостепу України», спеціальність 06.01.01 "Загальне землеробство", 2015р.

Освітня діяльність: Освітня діяльність зосереджена на підготовці фахівців у сфері сучасного агрохімічного управління продуктивністю агроценозів, прецизійного агровиробництва та раціонального використання агрохімічних ресурсів. Викладає дисципліни, пов'язані з технологіями агрохімічного управління продуктивністю поля, інноваційними рішеннями в удобренні сільськогосподарських культур, використанням добрив у системах точного землеробства та оцінюванням технологічних ризиків застосування агрохімікатів.

Наукові інтереси: Наукові дослідження спрямовані на теоретичне обґрунтування та практичне розроблення агробіологічних основ підвищення ефективності адаптивних агротехнологічних систем, управління родючістю ґрунтів і біологічною активністю агроценозів. Особлива увага приділяється вивченню впливу сівозмін, систем удобрення, способів обробітку ґрунту та засобів інтенсифікації на водний режим, фізико-хімічні й агрохімічні властивості ґрунту, мікробіологічну активність, баланс органічної речовини та біологічний колообіг елементів живлення. Важливим напрямом наукової роботи є оптимізація живлення рослин у контексті сталого агровиробництва, збереження ґрунтової родючості, підвищення продуктивності культур і забезпечення екологічної безпеки агротехнологій.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: Сприяє розвитку сучасних освітніх програм, орієнтованих на поєднання класичної агрохімії та цифрових технологій у рослинництві. Бере участь у формуванні нових навчальних курсів, підготовці

інноваційних навчальних видань, методичних матеріалів і наукових монографій. Активно розвиває наукові напрями кафедри відповідно до актуальних викликів аграрного виробництва, зокрема щодо управління родючістю ґрунтів, агрохімічного сервісу, прецизійного удобрення, відновлення деградованих земель і екологічно безпечного використання агрохімікатів. Здійснює підготовку та подання наукових проєктів до МОН України, розширює міжнародну співпрацю, залучає здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи та формування професійних компетентностей у сфері сучасного агровиробництва.

Професійне кредо: «Поєднання фундаментальної агрохімії, адаптивних агротехнологій і сучасних цифрових рішень відкриває нові можливості для ефективного, екологічно безпечного та сталого агровиробництва».

Співробітники кафедри

Бикін Анатолій Вікторович

Академік НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Заслужений діяч науки і техніки України, нагороджений «Знаком Пошани» Міністерства аграрної політики України, нагрудним знаком «Відмінник освіти» Міністерства освіти і науки України.

Вища освіта: Українська ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарська академія, спеціальність - агрохімія та ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 1989 р.

Рік початку роботи на кафедрі: 1989.

Дисертаційне дослідження: «Біоконверсія органічних відходів агропромислового комплексу та продуктивність агроєкосистем при застосуванні нових видів добрив», спеціальність 06.01.04 – агрохімія, 06.01.06 – овочівництво, 1999 р.

Освітня діяльність: агрохімсервіс у рослинництві, внутрішньогрунтове внесення добрив, фоліарне внесення добрив.

Наукові інтереси: комплексне управління полем, агрохімічні послуги у сфері рослинництва, інноваційні методи агрохімічного управління для різних технологій вирощування сільськогосподарських культур, методи меліорації ґрунту, консультаційні послуги.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток нових освітніх програм; оновлення й забезпечення навчальної, науково-дослідної й виробничої бази для здобувачів освіти, аспірантів, науковців; наукове дослідження та освітня імплементація сучасних технологій рослинництва – точного землеробства, меліорації, фертигації, виробництва й застосування рідких добрив; розроблення сучасних навчальних курсів; підготовка й видання інноваційних навчальних видань і наукових монографій, залучення студентів до наукової діяльності. Автор більше 130 наукових і навчально-методичних праць.

Створене Анатолієм Вікторовичем господарство «Біотех ЛТД» є взірцем наукового підходу до рослинництва, упровадження новітніх технологій. Господарство є базою для проведення наукових досліджень.

Професійне кредо: «Знання, народжені наукою й підтверджені практикою, є найціннішим добривом, що живить професійне зростання, відповідальність і прагнення до інновацій у майбутніх покоління фахівців».

Каленський Віктор Петрович

*Кандидат сільськогосподарських наук, професор.
Заслужений працівник народної освіти України.*

Вища освіта: Українська ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарська академія, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 1977.

Рік початку роботи на кафедрі: 1977.

Дисертаційне дослідження: «Вплив довготривалого застосування добрив на вміст сполук азоту в ґрунті, урожай і якість культур в зоні Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 – агрохімія, 1985.

Освітня діяльність: агрохімія, технологічний агрохімсервіс використання земель, агрохімсервіс у плодоовочівництві

Наукові інтереси: живлення рослин, нові види добрив, інтенсивні технології вирощування сільськогосподарських культур.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток міжнародної співпраці, підготовка міжнародних освітніх програм, популяризація надбання кафедри, осучаснення навчальної бази, підготовка висококваліфікованих фахівців.

Професійне кредо: «Натхнення до пізнання, повага до науки та любов до землі — основа підготовки сучасного аграрія».

Секретар кафедри

Семенко Лариса Олександрівна

Кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – Агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – Спеціаліст з агрохімії і ґрунтознавство, 2004.

Рік початку роботи на кафедрі: 2022.

Дисертаційне дослідження: «Агрохімічна оцінка використання добрив за вирощування капусти білоголової ранньої на темно-сірому опідзоленому ґрунті Правобережного Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 – агрохімія, 2009.

Освітня діяльність: агрохімія, фертигація в плодовоовочівництві, технології фертигації в рослинництві.

Наукові інтереси: оптимізація та моделювання вологозабезпечення і мінерального живлення сільськогосподарських культур в умовах кліматичних змін; дослідження трансформації та міграції макро- і мікроелементів в межах зони зволоження; застосування Agtech та електрохімічного контролю для інтелектуального управління живленням сільськогосподарських культур.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток напрямку дослідження з прецизійного управління водно-поживним режимом в поєднанні з фертигацією в умовах змін клімату та обмеженням водних ресурсів; розвиток міжнародної співпраці; створення навчальних та мікрокурсів; залучення студентів до наукової діяльності та експериментальних досліджень.

Професійне кредо: «Оптимальне зрошення та прецизійне живлення, як відповідь на кліматичні зміни. Інтеграція інноваційних технологій фертигації у практику високотехнологічного та ресурсоощадного агровиробництва».

Марчук Ілля Устимович

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Заслужений науково-педагогічний працівник

Вища освіта: Українська орденна червоного прапора сільськогосподарська академія, спеціальність – Агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – Спеціаліст з агрохімії і ґрунтознавства, 1974.

Рік початку роботи на кафедрі: 1974.

Дисертаційне дослідження: «Вплив застосування добрив в зерново-буряковій сівозміні на агрохімічні властивості лучно - чорноземного карбонатного ґрунту урожай і технологічні показники якості буряків цукрових», спеціальність 06.01.04 – агрохімія, 1981.

Освітня діяльність: Агрохімія, система удобрення сільськогосподарських культур, управління якістю продукцією рослинництва.

Наукові інтереси: Наукове обґрунтування родючості ґрунтів, діагностики живлення і удобрення сільськогосподарських культур в різних ґрунтово-кліматичних зонах України.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: виконавець наукових досліджень з управління родючістю ґрунтів і підвищення продуктивності сільськогосподарських культур. Автор більше 250 наукових праць, серед яких понад 120 видані в фахових виданнях, а також є автором і співавтором трьох підручників і восьми навчальних посібників. Приймає активну участь в роботі наукових, науково-виробничих конференцій з питань живлення і удобрення сільськогосподарських культур і збереження родючості ґрунту.

Професійне кредо: «Любов до землі починається з поваги до науки, а професіоналізм — із постійного прагнення до нових знань».

Наталія Анатоліївна Пасічник

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – агроекологія, кваліфікація – вчений агроном, 1998.

Рік початку роботи на кафедрі: 1999.

Дисертаційне дослідження: «Ефективність використання вуглеамофоски («Текос-3») при вирощуванні моркви столової на темно-сірих

опідзолених ґрунтах Північного Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 – агрохімія, 2002.

Освітня діяльність: живлення рослин, основи агрохімії, дистанційний моніторинг агрофітоценозів, програмні рішення в рослинництві, діджиталізація агрохімсервісу, інформаційні технології управління полем.

Наукові інтереси: живлення рослин та удобрення сільськогосподарських культур, системи прецизійного агровиробництва, дистанційний моніторинг агрофітоценозів

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток нових освітніх програм; наукове дослідження та освітня імплементація технологій точного землеробства; розроблення сучасних навчальних курсів; підготовка й видання інноваційних навчальних видань і наукових монографій, залучення студентів до наукової діяльності. Автор більше 100 наукових праць, серед яких три монографії, співавтор чотирьох навчальних посібників.

Професійне кредо: «Сучасне сільське господарство починається із поєднання фундаментальних знань, цифрових технологій та відповідального ставлення до природних ресурсів».

Грищенко Олег Володимирович

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вища освіта: Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 2004.

Рік початку роботи на кафедрі: 2008.

Дисертаційне дослідження: «Агрохімічна оцінка довготривалого використання добрив та ризогуміну при вирощуванні гороху в Правобережному Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 - агрохімія, 2008.

Освітня діяльність: агрохімія, диференційоване внесення агрохімічних ресурсів, добрива у точному землеробстві.

Наукові інтереси: оптимізація живлення рослин, технології приготування рідких добрив і технологічне забезпечення підживлення сільськогосподарських культур, застосування елементів прецизійного агровиробництва.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток нових освітніх програм; наукове дослідження та освітня імплементація технологій точного землеробства; створення сучасних навчальних

курсів; проведення практичної підготовки здобувачів освіти в умовах виробництва, популяризація практичного агрохімсервісу серед виробничників; керівник дослідного польового стаціонару. Співавтор двох підручників.

Професійне кредо: «Наукові знання мають працювати на родючість ґрунтів, якість продукції та збереження природних ресурсів».

Надія Петрівна Бордюжа

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 2005.

Рік початку роботи на кафедрі: 2008.

Дисертаційне дослідження: «Оптимізація живлення і удобрення пшениці озимої на лучно-чорноземному карбонатному ґрунті Правобережного Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 - агрохімія, 2009.

Освітня діяльність: agrochemistry, control functional value of crop products, soil science and agrochemistry (basic of agrochemistry), технологічне управління якістю продукції рослинництва, фізіологія і діагностика живлення рослин.

Наукові інтереси: інноваційні методи діагностики живлення та агрохімічного забезпечення сільськогосподарських рослин, зокрема: дослідження інноваційних технологій точного внесення добрив (in-furrow, pop-up тощо) та вивчення ефективності застосування мікроелементів і ATS у поєднанні зі стартовими РКД і КАС.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: співавторка ОПП «Агрохімсервіс у прецизійному агровиробництві»; залучення талановитої молоді у співпраці з НЕНЦ МОН України та членство в інноваційному науково-дослідному проєкті «Є-сфера»; популяризація сучасних підходів у сфері агробізнесу; діяльність на посаді секретаря спеціалізованої вченої ради Д 26.004.04 у НУБіП України (2013–2020 рр.), на посаді секретаря кафедри (2014–2021 рр.). Співавторка підручника і навчальних посібників.

Професійне кредо: «Рухатися вперед та генерувати новітні ідеї для еволюції агросфери».

Літвінова Олена Анатоліївна

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 2000 р.

Рік початку роботи на кафедрі: 2019.

Дисертаційне дослідження: «Вплив тривалого використання добрив на родючість сірого лісового ґрунту і продуктивність зерно-просапної сівозміни», спеціальність 06.01.04 - агрохімія, 2007

Освітня діяльність: агрохімія, агрохімічний моніторинг ґрунтів, інноваційні рішення в удобренні сільськогосподарських культур.

Наукові інтереси: мінеральне живлення рослин, агрохімічний моніторинг ґрунтів, біологічна активність ґрунту.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: поєднання наукової, освітньої та методичної діяльності, спрямованої на вдосконалення підготовки фахівців агрономічного профілю, розвиток наукових досліджень з питань мінерального живлення рослин, агрохімічного моніторингу за точного землеробства та біологічної активності ґрунтів, а також впровадження сучасних інноваційних підходів у навчальний процес і практику агровиробництва.

Професійне кредо: «Моніторинг ґрунтів, оптимізація живлення рослин і управління біологічними процесами – ключ до сталого функціонування агроєкосистем».

Бордюжа Ігор Петрович

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вища освіта: Національний університет біоресурсів і природокористування України, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, 2013 р.

Рік початку роботи на кафедрі: 2018.

Дисертаційне дослідження: «Оптимізація живлення картоплі столової за вирощування на темно-сірому опідзоленому ґрунті в Лівобережному Лісостепу України», спеціальність 06.01.04 -

агрохімія, 2019

Освітня діяльність: Удосконалення методик проведення агрохімічних лабораторних досліджень, технологій застосування

безпілотних технологій в агрохімсервісі та геоінтегруючих систем у агровиробництво.

Наукові інтереси: Удосконалення технологій вирощування сільськогосподарських культур за допомогою безпілотних літальних апаратів.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: розвиток нових освітніх програм; створення сучасних навчальних курсів; підготовка й видання навчальних видань, відповідальний за електронну сторінку кафедри; участь у створенні сучасної матеріально-технічної бази кафедри.

Професійне кредо: «від класики агрохімії до precision farming».

Панчук Тимур Вікторович

Доктор філософії (Ph.D.), старший викладач

Вища освіта: Національний університет біоресурсів і природокористування України, спеціальність – агрономія, 2018 р.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, спеціальність – менеджмент, 2024 р.

Рік початку роботи на кафедрі: 2023.

Дисертаційне дослідження: «Оптимізація умов живлення картоплі столової за локалізованого внесення добрив», спеціальність 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», 2024 р.

Освітня діяльність: технологічне забезпечення точного землеробства, агрохімія, безпілотне обприскування сільськогосподарських культур.

Наукові інтереси: оптимізація живлення рослин, розробка та удосконалення методик проведення агрохімічних і лабораторних досліджень, застосування дронів в агрономії, точне землеробство.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: забезпечення викладання фундаментальних та інноваційних дисциплін; здійснення наукових досліджень, імплементація технологій точного землеробства і застосування дронів в агрономії; робота над розробкою й удосконаленням методик проведення агрохімічних і лабораторних досліджень; регулярне проходження спеціалізованих курсів та тренінгів за спеціальністю; популяризація освітніх програм кафедри серед студентів і майбутніх абітурієнтів.

Професійне кредо: «Інновації в науці, технологічність в освіті, результативність у полі».

Мельничук Любов Дмитрівна

Завідувач лабораторії.

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 1995

Рік початку роботи на кафедрі: 1987.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри:

Багаторічне забезпечення діяльності навчальних і наукових лабораторій кафедри; організація лабораторного супроводу освітнього процесу та наукових досліджень; участь у створенні сучасної матеріально-технічної бази кафедри; підготовка лабораторій до виконання навчальних і науково-дослідних робіт; передача професійного досвіду молодим фахівцям та підтримка високої культури лабораторної роботи; створення безперервної краси й затишку в приміщеннях кафедри.

Професійне кредо: «Відданість справі, точність у кожному дослідженні та прагнення до досконалості створюють надійну основу для розвитку науки, освіти й майбутніх професійних звершень».

Ющенко Наталія Леонідівна

Майстер виробничого навчання.

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність – агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація – вчений агроном, 2001.

Рік початку роботи на кафедрі: 1994.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри:

організація ефективної роботи навчально-наукової лабораторії та забезпечення її сучасного функціонування; забезпечення проведення лабораторних і практичних занять на високому професійному рівні; участь у виконанні наукових досліджень кафедри та впровадженні їх результатів у навчальний процес; удосконалення матеріально-технічної бази лабораторії, впровадження сучасного обладнання та методик досліджень, сприяння практичній підготовці студентів, аспірантів; створення безперервної краси й затишку в приміщеннях кафедри.

Професійне кредо: «Створюючи умови для наукового пошуку сьогодні, ми формуємо підґрунтя для відкриттів і професійних досягнень майбутнього».

Котенко Тетяна Борисівна

Старший лаборант

Вища освіта: Кишинівський сільськогосподарський інститут ім. М.В. Фрунзе, спеціальність – агрономія, 1985.

Рік початку роботи на кафедрі: 2018.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: забезпечення функціонування лабораторної інфраструктури кафедри відповідно до сучасних вимог аграрної освіти; організація лабораторного забезпечення навчального процесу та наукових досліджень; участь у впровадженні сучасних методів агрохімічного аналізу та інноваційного лабораторного обладнання; сприяння розвитку практикоорієнтованої підготовки здобувачів освіти; забезпечення належних умов для виконання фундаментальних і прикладних досліджень.

Професійне кредо: «Якість лабораторної роботи визначає якість наукових досліджень, а сумлінність у праці стає запорукою професійного успіху».

Мартиненко Алла Петрівна

Лаборант

Вища освіта: Національний аграрний університет, спеціальність - агрохімія і ґрунтознавство, кваліфікація - вчений агроном, 2002.

Рік початку роботи на кафедрі: 2009.

Основні здобутки та внесок у розвиток кафедри: багаторічне забезпечення проведення польових наукових досліджень відповідно до сучасних методичних вимог; організація виконання польових технологічних операцій під час закладання та супроводу дослідів; забезпечення достовірності експериментальних результатів завдяки високій якості виконання польових робіт; участь у реалізації наукових проєктів кафедри та впровадженні інноваційних технологій у польові дослідження; сприяння практичній підготовці студентів і молодих науковців.

Професійне кредо: «Дослідне поле – це лабораторія під відкритим небом, де точність, наполегливість і професіоналізм перетворюються на наукові результати».

Фото з життя кафедри

**Всеукраїнська науково-практична конференція
до 120-річчя від дня народження академіка П.А. Власюка**

День поля 2026, Агрономічна дослідна станція

Зліва направо: доц. Грищенко О. В., завідувач, проф. Літвінов Д. В., ст. викл. Панчук Т.В., аспір. Кудря О.Ю., аспір. Сніцарук М. В., проф. Каленський В. П., доц. Бордюжа І. П., доц. Пасічник Н. А., доц. Семенко Л. О., зав.лаб. Мельничук Л. Д., доц. Літвінова О. А.

Біля стаціонару кафедри, по завершенню прийомки дослідів

Зліва направо: доц. марчук І. У., аспір. Кудря О.Ю., доц. Бордюжа І. П., проф. Бикін А. В., доц. Грищенко О. В., доц. Пасічник Н. А., зав.лаб. Мельничук Л. Д., доц. Літвінова О. А.

Колектив кафедри (2022 р.).

Зліва направо: зав. лаб. Мельничук Л. Д., к.с.-г.н., доц. Бордюжа Н. П., к.с.-г.н., асист., зав. лаб. Бордюжа І.П., ст. лаб. Котенко Т. Б., к.с.-г.н., проф. Каленський В. П., майст. вир. навч. Ющенко Н. Л., к.с.-г.н., доц. Марчук І. У., к.с.-г.н., доц. Бикіна Н. М., зав. каф., д.с.-г.н., проф. Бикін А.В., к.с.-г.н., доц. Пасічник Н. А., к.с.-г.н., доц. Літвінова О. А., к.с.-г.н., доц. Грищенко О. В., к.с.-г.н., доц. Семенко Л. О.

Колектив кафедри (2017 р.).

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Кафедра забезпечує фундаментальну теоретичну та практикоорієнтовану підготовку висококваліфікованих фахівців за освітніми ступенями «Бакалавр» і «Магістр» за спеціальністю Н1 Агрономія. Освітній процес ґрунтується на поєднанні класичних засад агрохімічної науки із сучасними цифровими технологіями, інноваційними методами навчання та практичною підготовкою, що відповідає сучасним потребам аграрного виробництва.

Кафедральна родина – викладачі, допоміжний персонал, дипломники бакалаври і магістри

Важливим напрямом діяльності кафедри є координація освітньої та навчально-методичної роботи з відокремленим структурним підрозділом НУБіП України «Заліщицький фаховий коледж імені Є. Храпливого». Співпраця спрямована на забезпечення наступності освітніх програм, удосконалення навчально-методичного забезпечення та підготовку здобувачів освіти, створюючи умови для безперервного професійного розвитку майбутніх агрономів.

З 2005 року кафедра активно впроваджує міжнародні підходи до підготовки фахівців: окремі навчальні дисципліни викладаються англійською мовою, що сприяє інтеграції студентів у міжнародний освітній простір, розширює їхні можливості академічної мобільності та підвищує конкурентоспроможність випускників на світовому ринку праці.

Відповідаючи на виклики цифрової трансформації аграрної галузі, у 2019 році започаткована й акредитована магістерська освітня програма «Агрохімсервіс у прецизійному агровиробництві», координатором якої є кафедра. Програма є однією з перших в Україні, що поєднує сучасні досягнення агрохімії, точного землеробства, цифрових технологій та аграрного менеджменту. Навчання за цією програмою спрямоване на підготовку фахівців нового покоління, здатних приймати ефективні управлінські рішення на основі аналізу даних і сучасних інформаційних технологій. Здобувачі освіти опановують методи дистанційного моніторингу агрофітоценозів із використанням супутникових знімків, безпілотних літальних апаратів і наземних сенсорних систем, вивчають сучасні підходи до оцінювання родючості ґрунтів, просторової неоднорідності полів, діагностики живлення рослин та прогнозування врожайності.

Особлива увага приділяється набуттю практичних навичок застосування геоінформаційних систем (GIS), технологій глобального позиціонування (GPS), цифрового картографування, розроблення карт-завдань для диференційованого внесення добрив і засобів захисту рослин, технологічного супроводу сучасної сільськогосподарської техніки та контролю якості виконання польових операцій.

Випускники програми набувають компетентностей щодо розроблення ефективних систем живлення рослин, агрохімічного супроводу технологій вирощування сільськогосподарських культур, добору сортів і гібридів, оцінювання потенціалу продуктивності полів, оптимізації використання агроресурсів та впровадження інноваційних технологічних рішень у виробництво. Отримані знання й практичні навички дають змогу успішно працювати в агрохолдингах, консалтингових компаніях, науково-дослідних установах, сервісних підприємствах аграрного сектору та міжнародних проєктах, сприяючи розвитку високотехнологічного й сталого агровиробництва.

База практичної підготовки є невід'ємною складовою якісної підготовки майбутніх фахівців. Це питання для кафедри є пріоритетним, і організації та оснащенню навчальних, навчально-виробничих лабораторій приділяється значна увага.

Аудиторія й лабораторії кафедри

Лекційна аудиторія

На кафедрі функціонують дві **навчальні лабораторії**:

«Живлення рослин»

« Агрохімічного моніторингу ім. Н. М. Бикіної»

Навчальні лабораторії кафедри є сучасною освітньо-науковою базою, що забезпечує якісну практичну підготовку здобувачів освіти, виконання наукових досліджень та впровадження інноваційних технологій в агрономії. Їх матеріально-технічне оснащення дає змогу проводити лабораторні й

практичні заняття з агрохімії, ґрунтознавства, живлення рослин, оцінювання якості продукції рослинництва, а також виконувати сучасні агрохімічні аналізи.

Навчальні лабораторії активно використовуються для виконання кваліфікаційних робіт, досліджень аспірантів, реалізації наукових проєктів та апробації новітніх технологічних рішень. Поєднання сучасного обладнання, практикоорієнтованого навчання та наукового супроводу створює умови для підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних успішно працювати в умовах цифрової трансформації аграрної галузі.

Лабораторне обладнання для проведення наукових досліджень і навчального процесу

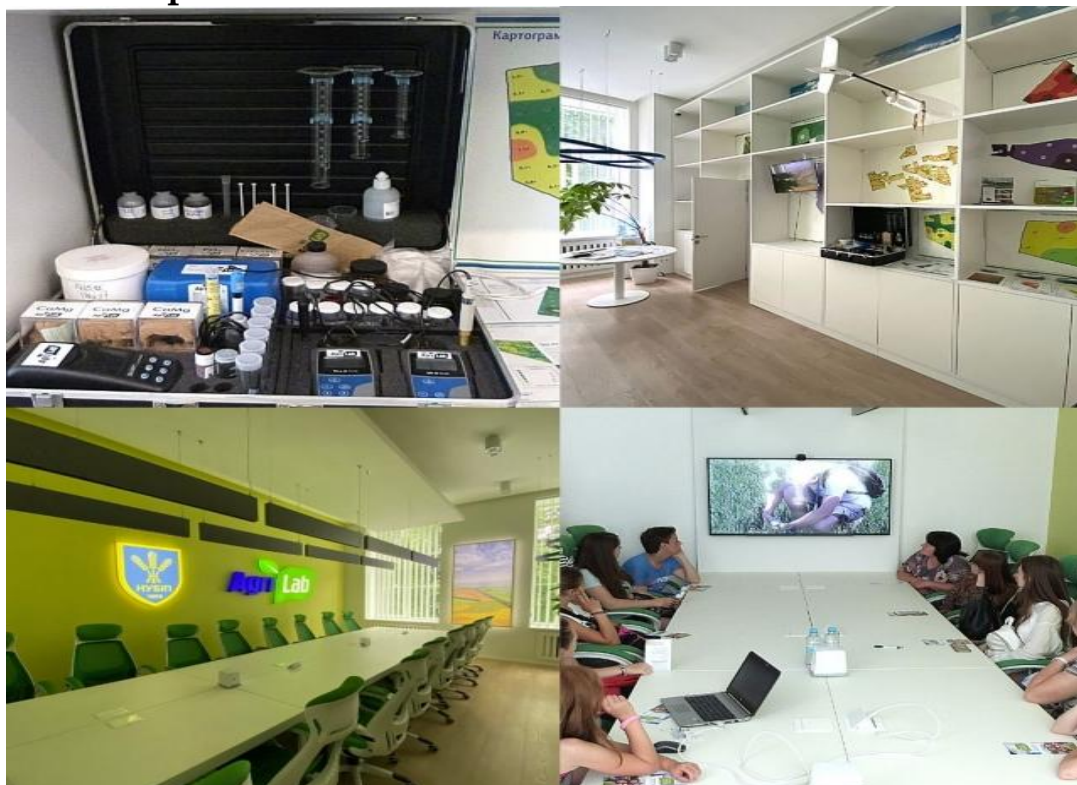
Фітокімната для проведення вегетаційних дослідів, де проводяться найрізноманітніші дослідження фізіологічних і біохімічних процесів у рослинах, вивчаються дія штучно імітованих факторів, ґрунтосуміші тощо незалежно від природного вегетаційного періоду.

Науково-дослідні лабораторії «Агрохімічного моніторингу»

"Агрохімсервіс у точному землеробстві", створена сумісно з компанією АгріЛаб.

Навчально-наукова лабораторія "Диференційованого використання агрохімічних ресурсів", створена сумісно з компанією Трімбл.

«Безпілотних технологій», створена сумісно з компанією Drone UA.

Лабораторії допомагають практичному навчанню та науково-дослідницькій роботі вчених і здобувачів освіти у питаннях прецизійного агровиробництва:

- *дистанційний моніторинг агрофітоценозів;*
- *способи відбору зразків ґрунту;*
- *встановлення норм і доз добрив;*
- *способи і засоби диференційованого внесення добрив;*
- *комплексне агрохімічне обстеження;*
- *створення карт-завдань та інші.*

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Особливе місце у структурі кафедри посідає польовий дослідний стаціонар, де студенти набувають практичних навичок проведення польових експериментів, опановують сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур, агрохімічного моніторингу та елементи точного землеробства.

Польовий стаціонарний дослід кафедри, закладений у 1956 р. на Агрономічній дослідній станції НУБіП України (с. Пшеничне, Васильківський р-н Київської обл.) набув статусу Національного надбання. Тут вивчаються системи застосування добрив, спрямовані на різноресурсне виробництво, їх поєднання з іншими засобами хімізації на формування врожаю високої якості, вплив на родючість ґрунту, процеси трансформації макро- та мікроелементів у ґрунті і рослинах, розробляються елементи технології вирощування сільськогосподарських культур.

**Стационарний дослід
(ВП НУБіП України "Агрономічна дослідна станція")б**

Унікальною базою для вивчення сучасних технологій у рослинництві, досліджень інноваційних питань отримання насінневої картоплі, способів обробітку ґрунту, виготовлення добрив і систем їх застосування, елементів прецизійного агровиробництва, фертигації, поливних систем і багато іншого є ТОВ «Біотех ЛТД» (с. Городище, Бориспільський р-н Київської обл.). Це господарство організоване й розвинуте до сучасного ефективного рівня академіком Анатолієм БИКІНИМ.

Наукові дослідження in-vitro

БПЛА для моніторингу й підживлень

Позакореневі підживлення на дослідних ділянках

Участь кафедралів у виробничих семінарах

Виховна і профорієнтаційна діяльність

У діяльності співробітників кафедри навчання і виховання нероздільні. Виховна робота проявляється в проведенні кожного заняття, на якому викладач прагне дати знання й допомогти молодій людині формуватися як фахово, так і соціально. Допоміжний персонал кафедри робить також значний внесок у виховання молодого покоління. Викладачі кафедри є наставниками окремих академічних груп, де проводять різносторонню роботу. Окремою складовою виховної діяльності є проведення занять під час роботи наукових гуртків, навчальних і виробничих практик.

А ще – на кафедрі започаткована традиція святкувати День дипломника зі своїми випускниками і гостями, де можна поділитися досвідом і враженнями, а головне - побути в кафедральній родині.

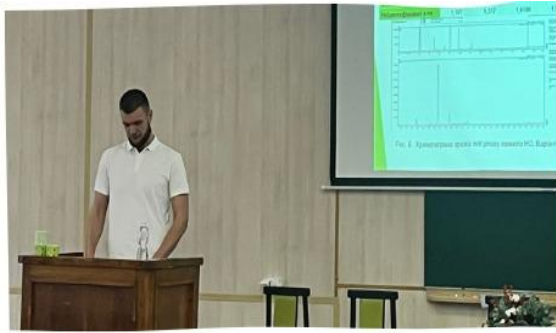

День дипломника на кафедрі

Наукове студентство

Наставники зі своїми групами

День знань. Першокурсники з наставником Олегом Грищенком

**Під час екскурсії до музею «Пирогово»
з наставником Оленою Літвіною**

Посвята в студенти. З Ігорем Бордюжею

В музеї НУБіП України

**Вшанування пам'яті видатних українців під час відвідування
Київського некрополя – Байкового кладовища,
з наставником Наталією Пасічник**

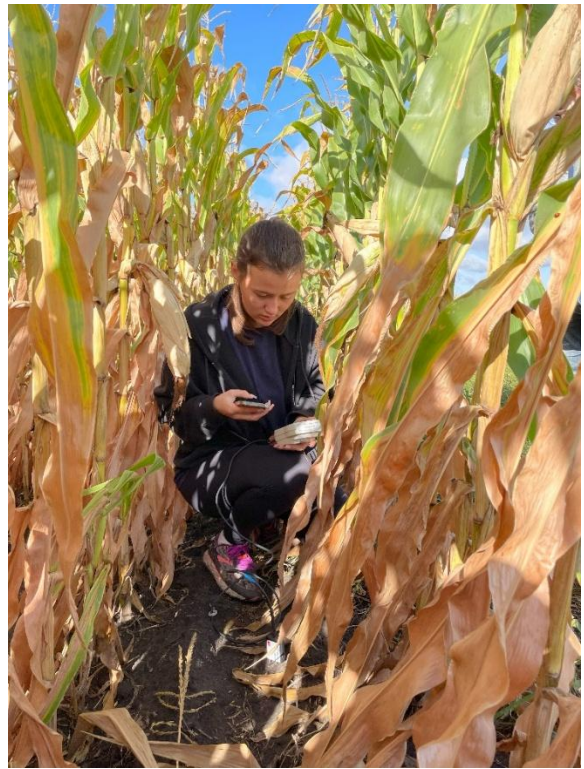

Заняття під час навчальних практик

Заняття під час навчальних практик

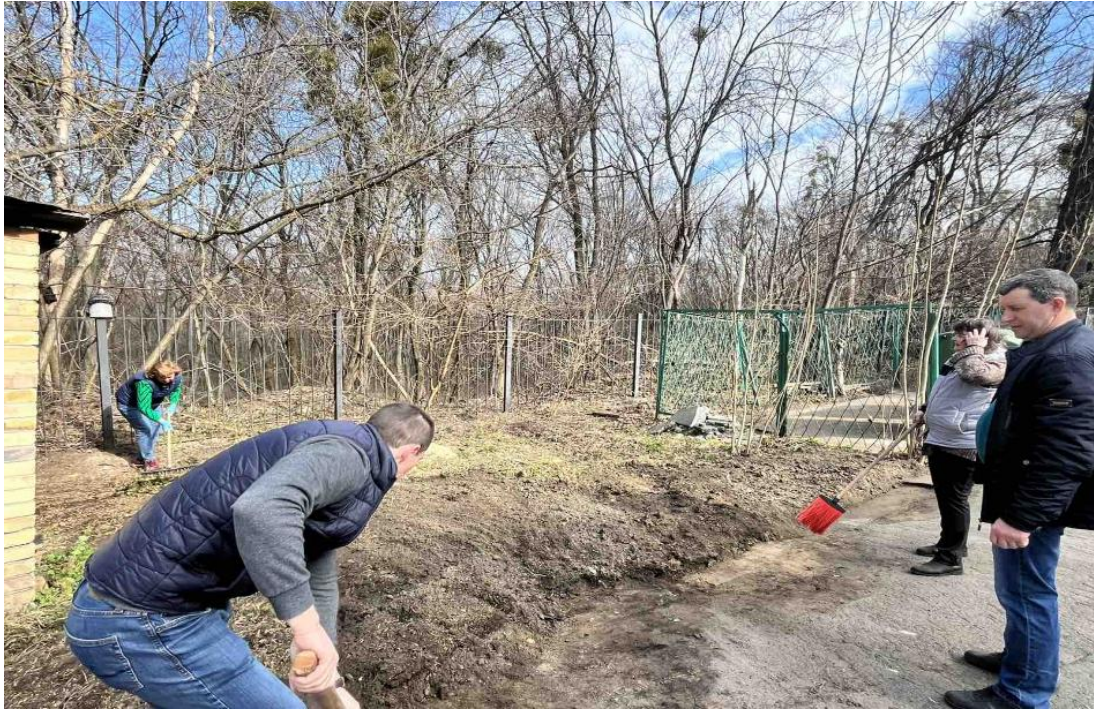

**Моменти з життя кафедри
(не лише в білих халатах)**

Робота з майбутніми абітурієнтами

**І на оновленій землі
врага не буде, супостата,
а буде син, і буде мати,
і будуть люди на землі...**

Т. Г. Шевченко

